

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 119/2025-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] zastúpenej advokátom Mgr. Martinom Jankovičom, Železničná 257/19, Revúca, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 23Ek/3117/2022 z 9. septembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. novembra 2024 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto rozhodnutia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 23Ek/3117/2022 sa sťažovateľka v procesnom postavení oprávnenej domáhala proti povinnému vymoženiu 10 480,30 eur s prísl. na podklade uznesenia Okresného súdu Revúca č. k. 3C/32/2019-460 z 3. októbra 2022 (ďalej len „exekučný titul“), ktorým bol povinný zaviazaný nahradiť sťažovateľke trov konania.

3. Uznesením sp. zn. 23Ek/3117/2022 z 15. novembra 2023 vydaným vyšším súdnym úradníkom okresný súd zastavil exekúciu podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku (I. výrok), sťažovateľke a povinnému nepriznal náhradu trov exekučného konania (II. a III. výrok) a sťažovateľku zaviazal nahradiť súdnemu exekútorovi trovy exekúcie v sume 72 eur (IV. výrok). Vyhovel návrhu povinného na zastavenie exekúcie z dôvodu, že exekučný titul nenadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť, keďže povinný podal odvolanie proti meritórnemu rozsudku Okresného súdu Revúca sp. zn. 3C/32/2019 z 31. marca 2022, na ktorý nadväzuje exekučný titul zaväzujúci povinného k náhrade trov konania sťažovateľke v sume 10 480,30 eur, pričom jeho žiadosti o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania bolo vyhovené. V súvislosti s náhradou trov exekúcie súdneho exekútora okresný súd, odkazujúc na § 22 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 68/2017 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, (ďalej len „vyhláška č. 68/2017 Z. z.“) dospel k záveru, že sťažovateľke možno pričítať dôvod na zastavení exekúcie, keďže exekučný titul sa stal v priebehu exekúcie neúčinným. V prejednávanej veci bolo teda výlučne na rozhodnutí sťažovateľky, či návrh na vykonanie exekúcie po zvážení rizika spojeného s neúspechom v konaní podá alebo nie. Súdnemu exekútorovi preto priznal nárok na náhradu trov exekúcie v sume 72 eur pozostávajúcich z paušálnych výdavkov v zmysle § 22 ods. 1 vyhlášky č. 68/2017 Z. z. (t. j. 60 eur + 20 % DPH), pričom na ich úhradu zaviazal sťažovateľku. Exekučný súd v súvislosti s rozhodovaním o náhrade trov súdneho exekútora nepostupoval v súlade s § 22 ods. 2 vyhlášky, v zmysle ktorého patrí exekútorovi náhrada paušálnych výdavkov v sume 30 eur, keďže povinný návrh na zastavenie exekúcie podal po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty 15 dní odo dňa doručenia upovedomenia o začatí exekúcie a dôvod zastavenia exekúcie (rozhodnutie súdu o odpustení zmeškania lehoty na podanie odvolania) nastal po uplynutí tejto lehoty.

4. Napadnutým uznesením sudca okresného súdu zamietol sťažnosť sťažovateľky nasmerovanú proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka. Stotožnil sa s rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka o zastavení exekúcie vzhľadom na zrušenie rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota, pracoviska Revúca vo veci samej sp. zn. 3C/32/2019 z 31. marca 2022 odvolacím súdom, v dôsledku čoho stratil svoj podklad aj exekučný titul ako závislé rozhodnutie. Exekúcia preto bola dôvodne zastavená podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku v dôsledku straty účinnosti exekučného titulu. K námietke sťažovateľky, že jej nemožno pričítať zastavenie exekúcie, keďže nezapríčinila neúčinnosť exekučného titulu, ale stalo sa tak v dôsledku pochybenia súdu konajúceho v základnom konaní, sudca uviedol, že Exekučný poriadok pri rozhodovaní o náhrade trov konania neumožňuje zohľadniť zjavnú nesprávnosť postupu iného subjektu ako oprávneného, povinného a súdneho exekútora. Súčasne zdôraznil, že oprávnený musí počítať aj s tým, že ak podá návrh na vykonanie exekúcie, exekúcia môže byť zastavená z dôvodu existencie inej skutočnosti brániacej vymáhateľnosti exekučného titulu, ktorou je aj strata účinnosti exekučného titulu priznávajúceho trovy konania ako následok zrušenia rozhodnutia vo veci samej tvoriaceho jeho podklad, ktoré je výsledkom prejednávania sporu medzi oprávneným a povinným o dôvodnosť začatia a vedenia exekučného konania a v ktorom sa plne uplatňuje prejednácia zásada. Sťažovateľka podala návrh na vykonanie exekúcie, a preto nesie objektívnu zodpovednosť za to, že exekučné konanie iniciovala v súlade s právom. Takýto dôvod zastavenia exekúcie nemožno preniesť

na súdneho exekútora, ktorému v takto márne vedenej exekúcii vznikli trovy a bolo by voči nemu nespravodlivé, aby znášal trovy zastavenej exekúcie. Vyšší súdny úradník preto správne zaviazal sťažovateľku na náhradu trov exekúcie súdneho exekútora v sume 72 eur, keďže dôvod zastavenia exekúcie nastal po uplynutí lehoty na zastavenie exekúcie.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti vytýka okresnému súdu, že sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s jej námietkou, že na úhradu trov exekúcie súdnemu exekútorovi bola zviazaná vo zvýšenej sume 72 eur, a nie v krátenej sume 36 eur, len z toho dôvodu, že povinný podal návrh na zastavenie exekúcie po uplynutí lehoty 15 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie, pričom túto skutočnosť nemohla sťažovateľka ovplyvniť. Napadnuté uznesenie je preto podľa jej názoru arbitrárne a nepreskúmateľné. Poukazuje na uznesenie okresného súdu sp. zn. 76Ek/1951/2022 z 31. mája 2024, ktorým bolo rozhodnuté o obdobnej sťažnosti sťažovateľky v inom exekučnom konaní vedenom medzi totožnými účastníkmi konania za totožného skutkového základu sporu, pričom sudca okresného súdu zmenil rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka vo výroku o trovách exekúcie tak, že sťažovateľke uložil povinnosť nahradiť súdnemu exekútorovi 36 eur. S týmto rozhodnutím sa však sudca v dôvodoch napadnutého uznesenia žiadnym spôsobom nevysporiadal, preto je podľa sťažovateľky v rozpore s predvídateľnosťou práva a princípom právnej istoty sťažovateľky a jej legitímnych očakávaní. Sťažovateľka však zastáva názor, že uloženie povinnosti nahradiť súdnemu exekútorovi trovy v akejkoľvek sume je v danom prípade nesprávne a nespravodlivé, keďže zastavenie exekúcie nezavinila. V čase, keď podala návrh na vykonanie exekúcie, totiž nemala vedomosť, resp. akúkoľvek pochybnosť o tom, že by exekučný titul mal byť v budúcnosti nevykonateľný. Exekučný titul, ktorý pripojila k svojmu návrhu na vykonanie exekúcie, bol riadne opatrený doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti, a išlo teda o exekučný titul perfektný z hľadiska jeho formálnej, ako i materiálnej stránky. Rozporuje preto tvrdenie okresného súdu, že dôvod zastavenia exekúcie je možné pričítať práve jej. Skutočnosť, že exekučný titul sa stal v priebehu konania neúčinným, bola evidentne zapríčinená chybou súdu konajúceho v základnom konaní. Podľa sťažovateľky okresný súd nesprávnym a ústavne nesúladným spôsobom interpretoval najmä § 22 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 68/2017 Z. z. ako aj § 199c Exekučného poriadku, a to v neprospech sťažovateľky, čo predstavuje zásah do jej práva na spravodlivé súdne konanie a do jej majetkových práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavnou sťažnosťou je atakované uznesenie sudcu okresného súdu, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľky proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka. Z dôvodov ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľka nespochybňuje samotné zastavenie exekúcie, ale tvrdí zásah do svojich práv identifikuje v uložení povinnosti nahradiť súdnemu exekútorovi trovy exekúcie v sume 72 eur, keďže v danom prípade jej nemožno pričítať dôvod zastavenia exekúcie. Za nesprávnu považuje aj stanovenú výšku trov, na ktorej náhradu bola zviazaná.

III.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

7. Súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04). Aj podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na ujmu jedného z účastníkov súdneho konania. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03). Preto pri postupe všeobecných súdov treba dbať na to, aby zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný bez primeraných a objektívne zdôvodniteľných okolností, ktoré vyplývajú priamo zo zákona (m. m. II. ÚS 143/02).

8. Ústavný súd považuje v prvom rade za žiaduce poukázať na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že rozhodovanie o trovách konania (trovách exekúcie) pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016). Ústavný súd sa k problematike trov konania stavia nanajvýš rezervovane, podrobuje ju obmedzenému ústavnoprávnemu prieskumu, pričom k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania pristupuje skutočne iba výnimočne. Tento prístup vychádza z názoru, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu a samo osebe väčšinou nedosahuje takú intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. To však ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv sťažovateľa. Otázka náhrady trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnu dimenziu v prípade takého postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (obdobne napr. IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

9. Takéto pochybenie ústavnoprávnej intenzity nebolo v prejednáwanej veci sťažovateľky identifikované.

10. Okresný súd pri rozhodovaní o náhrade trov exekúcie aplikoval § 199c ods. 1 prvú vetu Exekučného poriadku, podľa ktorého ak sa exekúcia ukončila z iného dôvodu ako pre vymoženie alebo splnenie vymáhaného nároku povinným a ide o dôvod, ktorý možno oprávnenému pričítať, alebo z dôvodu, pre ktorý prináleží exekútorovi vydať upovedomenie o zastavení exekúcie, platí trovy podľa § 198 ods. 2 oprávnený.

11. Naplnenie zákonnej podmienky pričítateľnosti zastavenia exekúcie sťažovateľke ako oprávnenej okresný súd videl v tom, že k zastaveniu exekúcie došlo z dôvodu, že sťažovateľka podala návrh na začatie exekúcie na podklade exekučného titulu, ktorý sa v priebehu exekúcie stal neúčinným, a to v dôsledku zrušenia meritórneho rozhodnutia okresného súdu z 31. marca 2022, od ktorého závisel aj exekučný titul (rozhodnutie o výške trov konania).

12. V súvislosti s námietkami sťažovateľky týkajúcimi sa nesprávnosti a arbitrárnosti záveru exekučného súdu, že jej možno pričítať dôvod zastavenia exekúcie, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej oprávnenému môže byť uložená povinnosť znášať trovy exekúcie, ak oprávnený iniciuje exekúciu v dôvere v rozhodnutie, ktoré opatrené doložkou vykonateľnosti vykazuje znak exekučného titulu, no exekúcia bola zastavená po zistení, že rozhodnutie nie je vykonateľné (I. ÚS 411/2012, IV. ÚS 138/2011, IV. ÚS 79/2011). Hoci podľa ústavného súdu záver všeobecných súdov o tom, že oprávnený má nahradiť trovy exekúcie, nie je jediným možným, nejaví sa svojvoľným či odporujúcim zmyslu a účelu zákona. Ústavný súd dodal, že postup súdu pri vyznačovaní vykonateľnosti exekučného titulu napĺňa podmienky nesprávneho úradného postupu, a preto nie je vylúčený nárok na náhradu škody týmto spôsobený, a to vrátane plnení, ktoré by inak neboli oprávnenému uložené (IV. ÚS 278/2014).

13. S ohľadom na uvedené ústavný súd hodnotí ako ústavne akceptovateľný záver okresného súdu, že ak dôvodom zastavenia exekúcie je skutočnosť bránica vymáhateľnosti exekučného titulu, je potrebné tento dôvod zastavenia vždy vkladať na vrub oprávnenému, ktorý ako *dominus litis* podal návrh na vykonanie exekúcie, za čo nesie procesnú zodpovednosť. Hoci sa tento záver môže v procese uplatnenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu javiť ako nespravodlivý, je potrebné zdôrazniť, že Exekučný poriadok ako procesná norma pri rozhodovaní o náhrade trov konania neumožňuje zohľadniť zjavnú nesprávnosť postupu iného subjektu ako oprávneného, povinného a súdneho exekútora. Popísaný následok však neznamená, že by sťažovateľka nemohla byť odškodnená za to, že v dôsledku pochybenia konajúceho súdu musela nahradiť zrejme oprávnené trovy súdneho exekútora (obdobne III. ÚS 590/2024, III. ÚS 114/2023). Ako naznačuje uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 278/2014, sťažovateľka si to, čo na základe namietaného rozhodnutia mala zaplatiť súdnemu exekútorovi, môže s pozitívnou vyhlídkou na úspech uplatniť postupom podľa právnych predpisov regulujúcich zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Tak sa jej môže v rovine podústavného práva dostať odškodnenia, ktoré by vzhľadom na okolnosti nebolo spravodlivé v exekučnom konaní preniesť či už na súdneho exekútora, alebo povinného (III. ÚS 590/2024).

14. Ústavný súd preto konštatuje, že okresný súd svoj právny záver o uložení povinnosti sťažovateľke nahradiť trovy exekúcie súdnemu exekútorovi primerane odôvodnil, preto nie je zjavne neodôvodnený ani arbitrárny. Pokiaľ sťažovateľka namieta aj nesprávne stanovenú výšku trov exekúcie, na náhradu ktorej bola zaviazaná, pričom v tejto súvislosti poukazuje na iné rozhodnutie totožného súdu v obdobnej veci (sp. zn. 76Ek/1951/2022 z 31. mája 2024) ústavný súd uvádza, že hoci súhlasí so sťažovateľkou v tom, že jednotná (konštantná) judikatúra, teda aby sa „v rovnakých prípadoch rozhodovalo rovnako“, je želateľným stavom, protichodná judikatúra nie je javom výnimočným. Naopak, ide v justičnom systéme o jav bežný, ktorý je jeho prirodzenou súčasťou (IV. ÚS 142/2021). V prípadoch rozhodnutí o trovách exekučného konania môžu vznikať rozdiely v aplikačnej praxi súdov. Úlohou ústavného súdu pritom nie je vo všeobecnosti zjednocovať rozdielnu rozhodovaciu prax všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov primárne prisudzuje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (jeho plénu a príslušnému kolégiu) v podobe právomoci zaujímať stanoviská k zjednocovaniu

výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, sekundárne aj krajským súdom a okresným súdom (resp. ich plénam, kolégiám, prípadne grémiami) v podobe prerokovania a vyjadrovania sa k podnetom na prijatie stanoviska k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (m. m. IV. ÚS 130/2024, IV. ÚS 462/2024). Argumentáciu uvedenú v ústavnej sťažnosti preto ústavný súd nevyhodnotil ako spôsobilú spochybníť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia a za relevantnú považoval najmä okolnosť, že výlučným predmetom ústavného prieskumu bola otázka priznania trov exekúcie, t.j. išlo o otázku akcesorickú. Aj túto námietku sťažovateľky preto považoval za bezpredmetnú.

15. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzatvára, že napadnuté uznesenie sudcu okresného súdu nevykazuje z ústavnoprávneho hľadiska také nedostatky, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladali dôvody na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a podľa čl. 36 ods. 1 listiny), ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto časti preto ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

16. V závere ústavný súd dodáva, že v posudzovanom prípade nebolo súčasne možné prehliadnúť predmet sporu, ktorým bola náhrada trov exekúcie v sume 72 eur, teda nespochybniteľne ide o tzv. bagateľnú vec. S ohľadom na súčasný postoj prezentovaný Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v kontexte jeho rozhodovacej činnosti v tzv. bagateľných veciach (rozhodnutie ESLP vo veci Kľačanová proti Slovenskej republike, č. 8394/13, rozsudok z 27. 11. 2018), však tzv. bagateľnosť tejto veci (predmetu konania) nemala pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľky žiadnu relevanciu.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu:

17. K záveru o zjavnej neopodstatnenosti je potrebné dospieť, aj pokiaľ ide o tú časť ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľka namieta porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Ich porušenie totiž sťažovateľka odvíja od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva zaručeného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu sťažovateľkou označených práv hmotného charakteru. Aj v tejto časti preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich

je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. marca 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu